

Dagsverke rf:s påverkanskort som en del av undervisningen

Påverkanskorten kan användas både som introduktionsmaterial för att bekanta sig med påverkansarbete och för att diskutera ämnet mer i detalj.

Varje kort presenterar ett sätt att påverka som passar unga. På baksidan av kortet finns en kort beskrivning av den aktuella påverkansmetoden och några exempel på hur metoden kan implementeras i praktiken. I början av övningarna kan ni tillsammans bekanta er med korten genom att till exempel fundera på:

- Vad lägger man märke till först? Vad tror ni det beror på?
- Är påverkansmetoden bekant sedan tidigare? Vad vet ni om metoden?
- Har ni någon gång använt den här metoden? Skulle ni vilja göra et?

Påverkanskorten kan användas kreativt i undervisningen, till exempel som inspiration till en berättelse eller kort pjäs, eller som grund för en egengjord annons eller ett inlägg på sociala medier. Ni kan också spela memory med korten.

Exempel på övningar där man kan använda påverkanskorten:

Påverkansdiamanten

Beskrivning: Eleverna bildar grupper om 3–4 personer. Läraren delar ut nio påverkanskort till eleverna. Det lönar sig för grupperna att på förhand välja en utmaning som de vill försöka påverka.

Gruppernas uppgift är att bekanta sig med korten och försöka ordna dem i effektivitetsordning genom att placera dem i ett diamantmönster. Den enligt gruppen mest effektiva påverkansmetoden läggs högst upp, under den läggs de två följande, nästan lika effektiva metoderna. På den tredje raden läggs de tre tredje följande mest effektiva metoderna, och på den fjärde raden de två som följer därpå. Längst ner placeras den minst effektiva metoden. Innan ni börjar grupparbetet lönar det sig att betona att det inte finns några rätta eller fel svar. Grupperna lägger fram sina färdiga diamanter så att alla kan se och går runt och bekantar sig med varandras diamanter. Du kan be grupperna att motivera sina val.

Frågor till slutdiskussionen:

- Var det lätt att bestämma ordningen från det mest effektiva till det minst effektiva?
- Vad innebär att en metod är effektiv? Är det bättre att påverka hundratals människor genom ett evenemang eller en beslutsfattare genom att lobba?
- Passar en del metoder bättre för vissa utmaningar än andra? Ge exempel!

Övningen kan också utföras så att hela gruppen endast har ett påverkanskort, till exempel fäst på tavlan, eller nio påverkansmetoder synliga skriftligt. Eleverna diskuterar i små grupper vilka metoder de tycker är mest effektiva och vilka som är minst effektiva. Grupperna kan också rita upp diamanten på papper och registrera påverkansmetoderna till den. Slutligen sammanfattas diskussionen tillsammans med hjälp av frågorna ovan. Diamantmönstret kan också byggas tillsammans på klassrumsväggen.

I början av övningen kan grupperna också få en exempelutmaning utifrån vilken de kan fundera på de olika metodernas effektivitet.

Åsiktslinje för påverkansmetoder

Beskrivning:

I klassen skapas en imaginär linje, med en påverkansmetod i varje ände. Elevernas uppgift är att ställa sig på linjen utifrån den metod de helst vill använda. Efter att ha ställt sig på linjen kan de som vill få motivera sitt val.

Från bild till berättelse

Beskrivning: Varje elev eller grupp får ett påverkanskort. Eleverna bekantar sig med bilden och läser texten i sin egen takt. Efter att ha bekantat sig med påverkansmetoden berättar eleverna en kort historia om karaktären på kortet och dens påverkansarbete.

Stödfrågor för berättelsen:

- Vilken typ av person är karaktären på kortet? Vilka karaktärsdrag har hen? Vad tycker hen om att göra på fritiden, vilka är hens favoritämnen i skolan?
- Vad vill karaktären på kortet påverka? Varför vill hen påverka just det ämnet?
- Varför är den metod som karaktärens valt passlig för just hen? Kunde andra sätt att påverka det valda problemet också fungera? Passar andra metoder hens personlighet?

När gruppen har utvecklat sin berättelsen pysslar eleverna tal- eller tankebubblor som passar karaktären på bilden. Karaktären och karaktärens namn limmas på pappret och prat- eller tankebubblor placeras ovanpå eller bredvid. Alternativt kan eleverna skriva ner berättelsens detaljer med hjälp av franska sträck under diskussionen och sedan presentera det muntligt för de andra.

Efter detta presenterar grupperna sitt kort och sin berättelse för de andra.

Slutligen kan ni tillsammans diskutera:

- Vilka fenomen står bakom problemet som er karaktär valde?? Vilken typ av samhälleliga orsaker till problemet kan ni komma på?

- Skulle ni själva kunna pröva de påverkansmetoder som karaktärerna valde, eller har ni redan provat dem?

Pantomim/staty

Eleverna delas in i mindre grupper där de känner sig bekväma och avslappnade. Varje grupp får ett påverkanskort, som de andra grupperna inte får se. När alla fått ett kort läser gruppen lugnt igenom sitt kort. Därefter planerar de tillsammans en tyst föreställning (pantomim) eller en stillbild (staty), utifrån vilken de andra eleverna ska gissa vilken metod det är frågan om. Om man till exempel får ett kort som heter "röstning" kan gruppen skapa och spela upp en situation där de röstar. Det är fritt fram att använda sin fantasi!

Om möjligt får grupper designa statyn/föreställningen i olika utrymmen så att alla kan prova olika varianter och överraskningsmomentet bibehålls. Efter förberedelser uppträder grupperna en i taget. De andra grupperna försöker gissa vilken metod det är frågan om utifrån sammanfattningen.

Om den presenterade situationen inte är uppenbar kan resten av klassen ställa frågor som den presenterande gruppen bara kan svara "ja" eller "nej" på tills någon gissar rätt metod.

Diskutera slutligen tillsammans:

- Är det här en metod som ni skulle kunna pröva i ert eget liv eller har någon redan provat det?
- Vilken av metoderna kändes mest som er egen?

Stop! En dramaövning om att lösa utmatningar i påverkansarbete

Övningen kan läggas upp så att den första lektionen går åt till uppvärmning och förberedelser inför föreställningen. Under den andra lektionen framförs och analyseras pjäserna. Det lönar sig att bilda grupper där medlemmarna trivs med varandra och inte är blyga.

Grupperna ges en påverkansmetod och en utmaning som man kan stöta på under påverkansarbetet. (Utmaningarna finns i slutet av denna uppgiftsbeskrivning.) Gruppens mål är att komma på en berättelse om en situation där de utför påverkansarbete men möter en överraskande utmaning och skapa en pjäs av detta. Pjäsen ska sluta i en situation där utmaningen avskräcker påverkansarbetet.

Grupperna turas om att framföra pjäserna. Gruppen spelar först upp pjäsen de har förberett en gång, varefter gruppen börjar om från början. Nu är det upp till publiken att ropa "stopp!" så fort gruppen står inför en utmaning och börjar bli avskräckta. Efter skriket fryser skådespelarna. Publiken berättar vad som ska hända närmast i pjäsen så att gruppen inte blir avskräckta – hur kan utmaningen lösas och övervinnas så att arbetet kan fortsätta? När publiken har planerat slutet fortsätter skådespelarna från situationen där pjäsen slutade, men nu med det nya slutet.

Alla grupper visar upp sin föreställning, varefter övningen avslutas med en gemensam slutdiskussion:

- Hur kändes det att skådespela? Hur var det att titta på de andra gruppernas pjäser?
- Var publikens lösningar bra? Var de trovärdiga?
- Har ni stött på liknande situationer någonstans?

Utmaningar som unga möter i sitt påverkansarbete

Utmaningar med motivation

Du och din grupp gick för att prata med läraren eller föräldrarna. De vuxna verkar inte alls vara intresserade av er och ignorerar er fullständigt. Er grupp börjar mista motivationen till att försöka påverka. Var skulle ni kunna hitta mer entusiasm och pepp?

Tidsbrist

Vissa av era gruppmedlemmar har träningspass 5 gånger i veckan, vissa måste göra mycket mer hushållsarbete än andra, och skolarbetet tar mycket tid. Hur hittar ni tid att påverka och hur fördelar ni uppgifterna så att ansvaret delas rättvist mellan gruppmedlemmarna?

Osäkerhet gällande ens egna möjligheter att påverka

Det har uppstått tvivel i er grupp: Vi är inte proffs på att detta, och det är bara vuxna som verkligen kan påverka. Hur kunde ni få självförtroende som unga influerare?

Oro inför framtiden

Er grupp är verkligen stressad av problemet ni vill påverka. Ni är rädda för att ni inte ska klara av att göra någon skillnad och att saker och ting inte kommer att förändras. Hur kan ni minska den oro ni känner? Hur kan obehagliga känslor förvandlas till en tillgång i arbetet?

Skygghet

Er grupp känner att ni är de enda människorna i världen som är intresserade av att påverka detta problem. Det verkar svårt för er att våga påverka saker ensam. Hur skulle ni få mer mod?

Pinsamhet

Er grupp berättade för resten av klassen om problemet och hur man kan påverka det. Era klasskamrater skrattade åt er. Nu skäms ni och av den anledningen vill ni inte längre arbeta med att förändra problemet. Hur skulle ni övervinna känslan av pinsamhet?

Olika förutsättningar mellan gruppmedlemmarna

Möjligheterna att påverka varierar beroende på gruppmedlemmarnas olika livssituation – till exempel har en strikt utgångsförbud, en annan bor längre bort än de andra och kan därför inte enkelt ta sig till möten, en tredje har inte möjlighet att delta ekonomiskt, och så vidare. Hur kan man påverka på ett sätt som tar hänsyn till allas olika möjligheter att påverka?

Källornas tillförlitlighet

Ni googlade information relaterat till ert problem och informationen varierade från webbplats till webbplats. Hur ska ni veta vilken information som är korrekt och vilken som är felaktig?

Rädsla för mobbning

Ni är rädda att om ni börjar prata om er valda utmaning på sociala medier kommer ni att bli stämplade och få elaka kommentarer online eller personligen. Vad kan ni göra för att slippa överge er idé om att påverka på grund av detta?